

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6748/2541

บริษัท ออยส์เทรตติ้งประเทศไทย จำกัด โจทก์ เจ้าหนี้ โจทก์ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน โจทก์ บริษัท อาเซียนไทยแหลมทองธุรกิจ จำกัด จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.วิ.พ. มาตรา 247, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 153, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 94, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 153

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้เหตุผิดนัดผิดสัญญาทำให้เจ้าหนี้มีสิทธิรับชำระเงินค่าปรับเป็นรายวันจากลูกหนี้ซึ่งมีมาก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดก็ตาม แต่ตามสัญญาได้กำหนดให้ลูกหนี้ผู้ผิดนัดผิดสัญญาต้องเสียค่าปรับแก่เจ้าหนี้เป็นรายวันทุกวันที่ยังผิดนัดผิดสัญญาอยู่ มูลหนี้ในเงินค่าปรับจึงเกิดขึ้นเป็นรายวันดังนี้ มูลหนี้ในเงินค่าปรับเป็นรายวันตามสัญญาส่วนที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดเจ้าหนี้จึงไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 ตามสัญญาก่อสร้างระบุว่า ถ้าผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาแล้ว ผู้รับจ้างยอมให้ผู้ว่าจ้างเรียกเอาค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นเพราะจ้างบุคคลอื่นทำงานต่อไปจนงานแล้วเสร็จบริบูรณ์เห็นได้ว่า การที่เจ้าหนี้จะมีสิทธิเรียกเอาค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นเพราะจ้างบุคคลอื่นทำการที่ว่าจ้างได้ เจ้าหนี้จะต้องใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาก่อน เมื่อเจ้าหนี้เพิ่งบอกเลิกสัญญาหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว มูลหนี้ในเงินค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นจึงเกิดขึ้นภายหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดเป็นหนี้ที่ต้องห้ามมิให้เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 94 เมื่อปรากฏว่าธนาคารได้ชำระเงินตามหนังสือค้ำประกันแก่เจ้าหนี้แล้ว สิทธิของเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้เงินค่าปรับเป็นรายวันจึงต้องลดลงตามจำนวนเงินที่เจ้าหนี้ได้รับชำระจากธนาคารผู้ค้ำประกัน ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จะไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) ประกอบมาตรา 246 มาตรา 247 และพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 153

คำพิพากษา

คดีนี้สืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) ไว้เด็ดขาดแล้วเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2536 กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานซึ่งเดิมมีชื่อว่าสำนักงานพลังงานแห่งชาติ เจ้าหนี้มอบอำนาจให้นายเจษฎา อ้อมทอง หรือนายเสรีสมจิตต์ ยื่นคำขอรับชำระหนี้ค่าเสียหายจำนวน 6,430,667.33 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นัดตรวจคำขอรับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 104 แล้ว ไม่มีผู้ใดโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้รายนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว เห็นควรให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้เสียทั้งสิ้นตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(1) ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ เจ้าหนี้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีล้มละลายพิพากษาแก้เป็นว่า อนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เป็นเงิน 4,678,830 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(3) ประกอบด้วยมาตรา 130(8) นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น เจ้าหนี้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า

"ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์โดยเจ้าหนี้และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มิได้
ฎีกาโต้แย้งคัดค้านว่า เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2530 เจ้าหนี้ตกลงว่าจ้างให้ลูกหนี้ทำการก่อสร้าง
คลองส่งน้ำลาดคอนกรีตความยาว 3,000 เมตร ท่อส่งน้ำถึงบ่อพักน้ำยาว 115 เมตร บ้านพัก
พนักงานสูบน้ำ 1 หลัง อาคารควบคุมระบบไฟฟ้าและโรงเก็บพัสดุ 1 หลัง รั้วลวดหนามพร้อมประตู
ตาข่ายและป้ายชื่อสถานี ฐานรองรับและท่อส่งน้ำ ณ สถานีสูบน้ำบ้านบางหว้า อำเภอเชียรใหญ่
จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมเป็นเงิน 3,626,100 บาท กำหนดแล้วเสร็จภายใน 250 วัน ลูกหนี้ได้รับ
การต่ออายุสัญญา 3 ครั้ง เป็นเวลา 510 วัน ครบกำหนดส่งมอบงานในวันที่ 28 ตุลาคม 2532 แต่
ลูกหนี้ทำการก่อสร้างตามสัญญาไม่แล้วเสร็จบริบูรณ์และไม่สามารถส่งมอบงานในวันที่
ครบกำหนดดังกล่าว ลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดสัญญา ต่อมาเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2536 ลูกหนี้ถูก
พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ครั้นวันที่ 23 ธันวาคม 2536 เจ้าหนี้ขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
ปฏิบัติตามสัญญาเข้าทำการก่อสร้างคลองส่งน้ำให้แล้วเสร็จตามสัญญาภายใน 15 วัน แต่
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิเสธไม่ยอมรับสิทธิตามสัญญาก่อสร้างตามพระราชบัญญัติล้มละลาย
พ.ศ. 2483 มาตรา 122 จนกระทั่งวันที่ 31 มกราคม 2537 เจ้าหนี้จึงมีหนังสือบอกเลิกสัญญา
ก่อสร้างแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการที่ลูกหนี้ผิดนัดผิดสัญญา เจ้าหนี้มีสิทธิปรับลูกหนี้เป็น
รายวันตามสัญญาวันละ 3,627 บาท นับแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2532 เป็นต้นไป มีปัญหาวินิจฉัยตาม
ฎีกาของเจ้าหนี้ว่าเจ้าหนี้มีสิทธิรับชำระหนี้เงินค่าปรับเป็นรายวัน ภายหลังวันที่ศาลมีคำสั่ง
พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือไม่ และมีสิทธิรับชำระหนี้เงินค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงใด โดยเจ้าหนี้
ฎีกาว่า สิทธิเรียกร้องในเงินค่าปรับเป็นรายวันเริ่มแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2532 จึงถือได้ว่ามูลหนี้แห่ง
หนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เจ้าหนี้จึงมีสิทธิเรียกร้องค่าปรับ
เป็นรายวันได้จนถึงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2537 พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าเหตุ
ผิดนัดผิดสัญญาทำให้เจ้าหนี้มีสิทธิรับชำระหนี้เงินค่าปรับเป็นรายวันจากลูกหนี้ซึ่งมีมาก่อนวันที่ศาลมี
คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดก็ตาม แต่ตามสัญญาได้กำหนดให้ลูกหนี้ผู้ผิดนัดสัญญาต้อง
เสียค่าปรับแก่เจ้าหนี้เป็นรายวันทุกวันที่ยังผิดนัดผิดสัญญาอยู่ มูลหนี้ในเงินค่าปรับจึงเกิดขึ้นเป็น
รายวันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 บัญญัติว่า "เจ้าหนี้ไม่มีประกันอาจ
ขอรับชำระหนี้ได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์... ฯลฯ" ดังนั้น มูลหนี้ใน
เงินค่าปรับเป็นรายวันตามสัญญาส่วนที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ 12 พฤษภาคม 2536 อันเป็นวันที่ศาล
มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เจ้าหนี้จึงไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของ
ลูกหนี้ได้ เพราะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวที่ศาลอุทธรณ์ให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้เงิน
ค่าปรับเป็นรายวันถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดชอบแล้ว ส่วนที่เจ้าหนี้ฎีกาว่า
หนี้เงินค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น 896,526.22 บาท มิได้เกิดขึ้นภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ
ลูกหนี้เด็ดขาด แต่เกิดขึ้นในขณะที่มีการไม่ปฏิบัติตามสัญญา จึงไม่ต้องห้ามมิให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้
นั้น เห็นว่าตามสัญญาก่อสร้างเอกสารหมาย จ.2 ข้อ 20(2) ระบุว่า "ถ้าผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาแล้ว
ผู้รับจ้างยอมให้ผู้ว่าจ้างดำเนินการดังต่อไปนี้... ฯลฯ (2) ยินยอมให้ผู้ว่าจ้างเรียกเอาค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น
เพราะจ้างบุคคลอื่นทำการนี้ต่อไปจนงานแล้วเสร็จบริบูรณ์" จากข้อสัญญาดังกล่าวเป็นที่เห็นได้ว่า
การที่เจ้าหนี้จะมีสิทธิเรียกเอาค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น เพราะจ้างบุคคลอื่นทำการที่ว่าจ้างได้ เจ้าหนี้จะต้อง
ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาก่อน ปรากฏที่เจ้าหนี้ยังไม่ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา เจ้าหนี้จะเรียกเอา
เงินค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นเพราะว่าจ้างบุคคลอื่นทำการที่ว่าจ้างไม่ได้ ได้ความว่าเจ้าหนี้เพิกบอกเลิก
สัญญาเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2537 ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้

เด็ดขาดแล้ว มูลหนี้ในเงินค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นจึงเกิดขึ้นภายหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เป็นหนี้ที่ต้องห้ามมิให้เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 เจ้าหนี้จึงไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้เงินค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้นชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของเจ้าหนี้ทุกข้อฟังไม่ขึ้น อนึ่ง ข้อเท็จจริงได้ความตามทางสอบสวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ว่า ในการที่ลูกหนี้ทำสัญญาก่อสร้างคลองส่งน้ำกับเจ้าหนี้ ลูกหนี้ได้นำหนังสือค้ำประกันของธนาคารเอเชีย จำกัด สาขานนทบุรี จำนวนเงิน 362,610 บาท มอบให้เจ้าหนี้ เพื่อเป็นประกันการปฏิบัติตามสัญญาของลูกหนี้ ตามสัญญาก่อสร้างเอกสารหมายเลข 2 ข้อ 3 เมื่อเจ้าหนี้บอกเลิกสัญญาแก่ลูกหนี้และในวันเดียวกันนั้นเจ้าหนี้ได้เรียกให้ธนาคารเอเชีย จำกัด สาขานนทบุรี ชำระเงินตามหนังสือค้ำประกัน และธนาคารดังกล่าวได้ชำระเงินตามหนังสือค้ำประกันแก่เจ้าหนี้แล้วเป็นจำนวนเงิน 362,610 บาท ดังนั้น สิทธิของเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้เงินค่าปรับเป็นรายวันจึงต้องลดลงตามจำนวนเงินที่เจ้าหนี้ได้รับชำระจากธนาคารเอเชีย จำกัด สาขานนทบุรี ผู้ค้ำประกันที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้เงินค่าปรับรายวันเป็นจำนวนเงิน 4,678,830 บาท โดยไม่หักจำนวนเงินที่เจ้าหนี้ได้รับชำระจากธนาคารเอเชีย จำกัด สาขานนทบุรี เป็นจำนวนเงิน 362,610 บาท จึงไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จะไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) ประกอบมาตรา 246 มาตรา 247 และพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 153" พิจารณาแก้เป็นว่า ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เป็นเงิน 4,316,220 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(3) ประกอบมาตรา 130(8) นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

อภิศักดิ์ พรทวีราภา · สมปอง เสนเนียม · พิชัย เตโชพิทยากุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6748/2541>